

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

תוכן עניינים

- א. בעם הארץ אידי ואידי אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ... בשאין סמוך לוסתה ... אכניסה אנוס אפרישה מזיד ... בסמוך לוסתה ובתלמיד חכם ותלמיד חכם לזו ואין תלמיד חכם לזו.....1
- ב. נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן ... בסמוך לוסתה ... נמצא על שלה טמאים בספק ופטורין מן הקרבן.....3
- ג. פירש מיד חייב היכי עביד ... נועץ עשר צפרניו בקרקע עד שימות5
- ד. המשמש מת בעריות פטור6
- ה. והזרתם את בני ישראל מטומאתם ... מיכן אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן וכמה ... עונה.....7
- ו. לא בעינן עד דידע דכיון דידע דאיטמא בעולם לא צריך אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי 9
- ז. הרי הוא אומר או הודע אליו הטאתו אשר חטא בה עד שיודע לך במה חטא.....10

דף יח.

א. בעם הארץ אידי ואידי אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ... בשאין סמוך לוסתה ... אכניסה אנוס אפרישה מזיד ... בסמוך לוסתה ובתלמיד חכם ותלמיד חכם לזו ואין תלמיד חכם לזו

כבר התבאר לעיל דף יז: שהיה משמש¹ עם אשתו הטהורה בין בשעת וסתה ובין שלא בשעת וסתה ואמרה לו נטמאתי², אסור לו לפרוש מיד באבר

¹ רמב"ם איסורי ביאה פרק ד הלכה יא. שו"ע ונו"כ יו"ד קפה ד
² שמשו בימי דם טוהר וראתה דם, עיין בנוב"ת (ס"ס צ"ו והובא בפת"ש סקצ"ד סק"ב) שמותר לו לפרוש באבר חי, דדם טוהר קל יותר וכמש"כ הרמב"ם (פי"א מאסו"ב ה"ז) שהיו מדינות שלא נהגו כלל בחומרא דדם טוהר, ע"ש, ובשבט הלוי (ח"ג סקכ"ב וח"ה סק"ד אות ג') נתבאר דיש להחמיר מכמה טעמים, וכן במי נדה (בקו"א) אסור לפרוש באבר חי, וכ"כ הפת"ש בספרו נחלת צבי (סי' קצ"ד) ע"ש, ומ"מ לענין כפרה קל טפי דאינו איסור כרת רק דרבנן, ואינו צריך אלא כפרה של פורץ גדר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

חי, ואם פירש באבר חי, במזיד חייב כרת ובשוגג הוא חיוב חטאת, ואם היא נשמטה ממנו היא חייבת³.

אם לא ידע⁴ שאסור לפרוש מיד, ופירש כשהוא מתקשה חייב שתי חטאות, אחת על כניסתו שהרי בעל נדה, ואחת על יציאתו שיציאתו הנאה לו כביאתו.

במה דברים אמורים כשידע שאסור לבעול בשעת הוסת ודימה שתקדום בעילתו לראייתו⁵, ולא ידע שאסור לפרוש מיד, שנמצאו לו שתי העלמות בשתי הבעילות⁶, אבל אם לא ידע שאסור לבעול בשעת הוסת ולא ידע שאסור לפרוש מן הטומאה מיד אף על פי שפירש מיד והוא מתקשה אינו חייב אלא חטאת אחת, מפני שכניסתו ויציאתו שהן בשתי בעילות בשגגה אחת הן ובהעלם אחת עשה הכל.

והוא הדין בשאר העריות שאם שגג ובא על הערוה על דעת שהיא מותרת ונודע לו שהיא ערוה והוא בתוך התשמיש, לא יפרוש מיד שיציאתו הנאה לו כביאתו, ואם לא ידע שאסור לפרוש מיד ופירש והוא מתקשה אינו חייב אלא חטאת אחת, שהכל שגגה אחת היא.

³ דבאבר חי יש איסור בין על הביאה ובין על הפרישה, ולא דוקא בנדה אלא ה"ה בשאר עריות.

⁴ רמב"ם הלכות שנגות פרק ה הלכה ז

⁵ והנה כפי סוגית הגמרא לא משכחת שיתחייב שנים אלא במשמש סמוך לוסתה ואמרה לו נטמאתי ופירש בקשוי והיה ת"ח וידע דצריך לפרוש סמוך לוסתה אלא דסבר יכולני לבעול וכשאמרה לו נטמאתי ידע שחטא אכניסה והיה ע"ה בדין זה אינו יכול לפרוש בקשוי ומש"ה חייב שנים חדא אכניסה וחדא אפרישה משום דכשאמרה לו נטמאתי הרי היתה לו ידיעה שחטא שהרי היה יודע דצריך לפרוש קודם וסתה אלא דשגג דסבר יכולני לבעול אך אם היה ע"ה ולא ידע דרשה זו דוהזרתם אינו חייב אלא אחת משום דהכל חשיב כהעלם אחת משום דכשאמרה לו נטמאתי אינו יודע עדיין שחטא דכיון דלא למד דרשא זו דוהזרתם סבור דלא חטא משום דאנוס הוא דלדידיה אין חילוק בין שעת וסתה לשלא בשעת וסתה וכיון שלא ידע שחטא בין כניסה לפרישה אף שידע שבעל נדה לא חשיב ידיעה אלא חשיב הכל כהעלם אחת ואינו חייב אלא אחת. משנה למלך שם.

⁶ דע מי ששמש עם האשה שלא בשעת וסתה ואמרה לו שנטמאת אינו חייב על הכניסה משום דהוא אנוס דמאי ה"ל למיעבד כיון שהיה שלא בשעת וסתה אך אם היה בשעת וסתה חייב על הכניסה ואם לא אמרה לו שנטמאת ואח"כ ראתה בעד שלו דם חייב אחת ואין לחייבו שנים משום כניסה ופרישה לפי שהכל היה כהעלם אחת ומי שבעל וחזר ובעל הנדה בהעלם אחת אינו חייב אלא אחת וא"כ אף אי חשבינן לכניסה ופרישה לשתי בעילות אינו חייב אלא אחת וזה פשוט. הכלל שכל שלא אמרה שנטמאת אם היה שלא בשעת וסתה אינו חייב כלל בין ת"ח ובין ע"ה ואם היה בשעת וסתה חייב אחת בין ת"ח ובין ע"ה. משנה למלך שם.

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

ונדה⁷ אם אמרה נטמאתי אם היה שלא בשעת וסתה אם היה ת"ח ויודע שאסור לפירוש בקשוי ופירש בקשוי אינו מביא קרבן משום דמזיד הוא. ואם הוא ע"ה חייב בקרבן אם פירש בקשוי.

ואם אמרה נטמאתי והיה בשעת וסתה אם היה ת"ח וטעה דקסבר יכולני לבעול חייב משום כניסה דהא שוגג הוא אך על הפרישה אינו חייב משום דמזיד הוא. ואם היה ע"ה אינו חייב אלא אחת אף על פי שאינו מזיד על הפרישה משום דהוי כאוכל שני זיתי חלב בהעלם אחת

ובזמן הזה כל כל חיוב חטאת שמתחייב התבאר לעיל שם, שיתענה ארבעים יום, ויכול לדחותם לימי החרף הקצרים⁸, ואפילו אינם רצופים אלא שני ימים כל שבוע כגון שני וחמישי. ובליל התענית אסור בבשר ויין, ויש להחמיר לפניו ולאחריו⁹, וירבה בתשובה, ויש לנטות להקל בתעניות ולהחמיר בתשובה בשאר דברים. והאשה אינה צריכה כפרה¹⁰.

אם לא יוכל להתענות יפדה כל יום בממון לצדקה כפי ערך ממון שיש לו. המרבה בתשובה¹¹, בחרטה וידידי וצדקה ותורה ומע"ט – זכות היא לו, וגם ראוי שילמד היטב הלכות נדה כדי שלא יכשל שוב.

ב. נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן ... בסמוד לזסתה ...

נמצא על שלה טמאים בספק ופטורין מן הקרבן

הבא על אשתו¹² שלא בשעת וסתה וראתה דם בשעת התשמיש, הרי אלו פטורין מקרבן חטאת מפני שזה כאנוס הוא ולא שוגג, שהשוגג היה לו לבדוק ולדקדק ואילו בדק יפה יפה ודקדק בשאלות לא היה בא לידי שגגה, ולפי שלא טרח בדרישה ובחקירה¹³ ואחר כך יעשה צריך כפרה, אבל זה מה לו

⁷ משנה למלך שם

⁸ בפסקי תרה"ד (סי' ס') ובתשו' חת"ס (או"ח סקע"ג)

⁹ שנחלקו המג"א (או"ח סתק"פ סק"ט) ומהרש"ל ביש"ש (חולין פ' אותו ואת בנו סי"א) אם הכוונה לערב התענית או למוצאי התענית, ובתוה"ש (סק"י) כ' להחמיר בשניהם, ומובא בפת"ש (סקי"ג)

¹⁰ ועיין בסד"ט (סק"ד) ובחוו"ד (סק"ח) ובנו"ב (ספ"ה) ובתשו' חת"ס (סקס"ג) הקשו דבשבועות (יח א) מוקי להא דנמצא על שלו טמאים וחייבים בקרבן דאירי בשלא בשעת וסתה ובפרישה, וקתני חייבים דמשמע שניהם. ובפת"ש (סקי"ד) הובאו עיקר דברי הנוב"ג חילוקים בזה.

¹¹ שאין הכוונה בזה להרבות בסיגופים, כי אין כל אדם יכול לעמוד בזה

¹² רמב"ם הלכות שגגות פרק ה הלכה ו, רמ"א יו"ד קפה ד

¹³ עיין בביאור הגר"א (סקי"ג) שכתב דהרמ"א אויל לשיטתו בסימן קפ"ו דאם יש לה וסת קבוע אינה צריכה בדיקה, והוא כמובא לעיל (אות י"ב) מהנו"ב בביאור דברי הרמ"א בזה ע"ש, ואף על פי שאילו בדקה היתה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

לעשות הרי טהורה היתה, ושלא בשעת וסתה בעל אין זה אלא אונס, ולפיכך בין שנמצא דם על עד שלה בין שנמצא על עד שלו פטורין ואינם צריכים כפרה¹⁴. ואין להחמיר עליהם להצריכם כפרה דאם כן לבו נוקפו ופורש¹⁵.

אבל אם עבר ובא עליה סמוך לוסת ודימה שיבעול ויפרוש קודם שתראה דם וראתה בשעת התשמיש, חייבין בקרבן, שזו היא שגגה, כמו שהתבאר,

לפיכך אם נמצא דם על עד שלו שמקנה עצמו לאחר תשמיש הרי ודאי הוא משעת תשמיש, ושניהם טמאים וחייבין בקרבן.

נמצא על עד שלה, אם קנחה עצמה מיד כשפירש הבעל ולא שהתה שניהם טמאים וחייבין בקרבן.

ואם שהתה כדי שתושיט ידה לתחת הכר או לתחת הכסת ותטול עד לבדוק בו ואחר כך קנחה עצמה, שניהן טמאים בספק ופטורין מקרבן.

ואם שהתה כדי שתדר מן המטה ותדית את פניה ואח"כ קנחה עצמה ונמצא דם, בעלה טהור.

מבררת אם נטמאה, אך כיון שאינה חייבת לבדוק הוי אונס. והנה ברמב"ם (פ"ה משגגות ה"ו) כתב בבא עלי' שלא בשעת וסתה דאם ראתה בשעת תשמיש פטורים מהטאת שזה כאונס ולא שוגג, שהשוגג ה' לו לבדוק ולדקדק ואילו בדק יפה יפה לא ה' בא לידי שגגה, ולפי שלא טרח לברר צריך כפרה, אבל זו שהיתה טהורה ושלא בשעת וסתה אין זה אלא אונס, ולכאורה הוא כרמ"א, אך כתבו המפרשים דאינו כדברי הרמ"א, דהא הרמב"ם ס"ל דגם אשה שיש לה וסת צריכה בדיקה קודם תשמיש כמוכא בס' קפ"ו, וע"כ איירי שבדיקה ודרשו וחקרו וא"כ פשיטא דהוי אונס כמש"כ הכס"מ, אבל הרמ"א דס"ל דאם יש לה וסת אינה צריכה בדיקה, הוי חידוש דנחשב אונס אף על פי שיכלה לבדוק ולא בדקה. ועי' בשבט הלוי (ח"ג סקכ"ב אות ב'), ובנוב"ת (יו"ד סצ"ו) מאריך בדעת הרמ"א דאפילו יכלה לבדוק ולא בדקה הוי אונס, וא"כ לפי הרמ"א הגדרת אונס אינה כרמב"ם, דלרמב"ם אונס הוי רק כשעשו כל מה שיכלו, אך לרמ"א אם פטורים מבדיקה נמי הוי אונס, אמנם אפשר ה' לומר דהטעם להרמ"א משום דאסורה לבדוק בפני הבעל שלא יהא לבו נוקפו,¹⁴ וא"א דאם לא בדקה תחלה צריכין כפרה. ועיין שמלה דלפע"ד יש מקום להצריך להבע' כפרה אם לא בדקה תחלה וידוע שהדם ה' בשע' תשמיש. לחם שם מז

¹⁵ שו"ע הרב שם. ועיין בלחם יו"ז'ל במהר"ם פדווא סוף סי' כ"ה כ' וז"ל ומעתה אם אינה צריכה בדיקה היתה כאנוסה גמורה ולכן אל תדקדק עלי' להכביד עלי' יסורין לכפרה ויספיק לה להתענות בה"ב או כדומה לזה עכ"ל: כתב בלבושי שרד בחידושי דינים בשם שו"ת מאיר נתיבים אשה שפשטה חלוקה בלילה קודם השינה ולמחר לבשה חלוקה בעמדה ממשכבה ומצאה בו כתם והיא לא ידעה בלילה ובאותה הלילה היתה עם בעלה ג"כ א"צ כפרה לא הוא ולא היא כל שהי' שלא בשעת וסתה:

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

שמש סמוך לעונת הוסת בשוגג ונזכר באמצע, אין צריך להמתין¹⁶, ואדרבה יפרוש מיד שמא תראה בנתיים כשימתין, ואם יש לה הרגשת וסת הגוף יש להחמיר להמתין ולפרוש באבר מת. ואם כשיפרוש מיד קרוב שיהי' הוצאת זרע לבטלה, ימתין עד שיעבור חשש זה, ובתנאי שאין שום חשש שבא כבר וסתה¹⁷.

הרגישה באמצע תשמיש ולא אמרה לבעלה, הוא אנוס¹⁸, והיא ספק אם נחשבת כאנוסה¹⁹.

האשה שפירשה בעצמה, או שאמרה נטמאתי ופרוש ממני צריכה כפרה, ואם אמרה רק נטמאתי ופירש אינה צריכה כפרה.

אשה שיש לה וסת ושמשה שלא בשעת וסתה ומצאה דם, אפילו לא בדקה קודם הוי אונס ופטורים.

אשה שיש לה וסת ושמשה בשעת וסתה או בעונה הסמוכה לוסתה, אינם אנוסים וצריכים כפרה, אפילו בדקה קודם תשמיש.

אשה שאין לה וסת כלל שי"א דצריכה בדיקה, אם לא בדקה אינו אונס, ואם בדקה וראתה באמצע תשמיש פטורים מחטאת, אך אסורים לפרוש, ואם פירש באבר חי חייב, ואם אמרה נטמאתי ופרוש ממני שגילתה רצונה שיפרוש חייבת חטאת בשוגג וכרת במזיד, ואם פירש מעצמו אינה חייבת, והוא חייב בכל אופן.

ג. פירש מיד חייב היכי עביד ... נועץ עשר צפרניו בקרקע עד שימות

¹⁶ בפת"ש (סק"י) הובא דעת החו"ד (סק"ז) דה"ה בשמשו סמוך לוסתה בשוגג ונזכר באמצע תשמיש שהוא סמוך לוסתה דצריך לפרוש באבר מת, אף על פי שאינו איסור דאורייתא אך הוא איסור ביאה, אך הפרדס רימונים חולק דשאני נדה שהאיסור הוא גוף התשמיש, ופרישה דחשיבא כביאה הויא בכלל האיסור, אך בסמוך לוסת אין איסור בגוף התשמיש רק דחיישינן שמא תראה, ואין לומר שימתין עד שימות האבר, דיותר יש לחוש שמא תראה באותו זמן שממתין, וטוב שיפרוש מהר ויעבור על איסור קל של פרישה באבר חי שהוא כביאה סמוך לוסת, מאשר לעבור על איסור של בועל נדה ח"ו, וכ"כ בשו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סקע"ו), ולהלכה נוקמים לפרוש מיד.

¹⁷ שיעורי שבה"ל א

¹⁸ בפת"ש (סק"ט) בשם תשו' חת"ס (סקנ"ה)

¹⁹ יש לדון כאנוסה דכיון דהתחילה התשמיש בהיתר י"ל דיצרה אלבשה והו"ל תחילתו באונס וסופו ברצון דקיי"ל בכתובות (נא א) דהוי אונס גמור, או יש לומר דהיינו דוקא בשאר עריות דיצרה תקפה מאד שאסורים לעולם, אבל הכא בנדה שתהי' מותרת לו לאחר זמן אפשר דשאני. שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

עוד התבאר לעיל שם שהיה משמש²⁰ עם אשתו המהורה בין בשעת וסתה ובין שלא בשעת וסתה ואמרה לו נטמאתי²¹, אסור לו לפרוש מיד באבר חי, כיצד יעשה²², נועץ צפרני רגליו בארץ או בכל דבר קשה²³, וימלא פחד ורתת על העבירה שבאה לידו, ולא יסמוך עליה אלא על ידיו ורגליו, שהרי היא טמאה נדה ואסורה בנגיעה בעלמא, וכ"ש הכא שהוא קריבות דרך חיבה²⁴, ושוהה בלא דישה עד שימות האבר ופורש באבר מת.

ד. המשמש מת בעריות פטור

כבר התבאר במסכת יבמות דף נה: ובסנהדרין דף נה. שהבא על אחת מן העריות כשהיא מתה, פטור מכלום²⁵, שנאמר באשת איש (ויקרא יח פסוק כ) לא תתן שכבתך לזרע, פרט למשמש מתה, או²⁶ לפי שנאמר (דברים כב פסוק כב) ומתו גם שניהם, פרט למעשה הורדוס²⁷, שהטמין ילדה מבית חשמונאים לאחר מותה בדבש והיה בא עליה, וזהו משמש מתה. וכן הבא על הזכר כשהוא מת, פטור²⁸. אבל הבא על על אחת מן העריות כשהיא טריפה, הרי זה חייב, אף על פי שסופם למות מחולי זה.

²⁰ רמב"ם איסורי ביאה פרק ד הלכה יא. שו"ע ונו"כ יו"ד קפה ד

²¹ שמשו בימי דם טוהר וראתה דם, עיין בנזיר"ב (ס"ס צ"ו והובא בפת"ש סקצ"ד סק"ב) שמותר לו לפרוש באבר חי, דדם טוהר קל יותר וכמש"כ הרמב"ם (פי"א מאסו"ב ה"ז) שהיו מדינות שלא נהגו כלל בחומרא דדם טוהר, ע"ש, ובשבת הלוי (ח"ג סק"ב ו"ח"ה סק"ד אות ג') נתבאר דיש להחמיר מכמה טעמים, וכן במי נדה (בקו"א) אוסר לפרוש באבר חי, וכ"כ הפת"ש בספרו נחלת צבי (סי' קצ"ד) ע"ש, ומ"מ לענין כפרה קל מפי דאינו איסור כרת רק דרבנן, ואינו צריך אלא כפרה של פורץ נדה.

²² רמ"א שם

²³ ונעיצת אצבעות הרגלים גם מורידים קישוי האבר, שהעצבים של אצבעות הרגלים קשורים לעצבים של האבר.

²⁴

²⁵ רמב"ם שם הי"ב וטור שם

²⁶ סנהדרין סו:, לגי' המובאה ברש"י ותוס' שם, ועי' פהמ"ש להרמב"ם סנהדרין נד א

²⁷ ב"ב ג:

²⁸ עיין סנהדרין עח: ורש"י ד"ה מכאן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

המשמש מת בעריות²⁹, והוא שבא בלי קישוי, אלא שהיה האבר שלו מדולדל כמו אבר המתים, כגון החולים או מי שנולד כך כגון סריס חמה, ואף על פי שהכנים האבר בידו, אין זו ביאה, ופטור.

דף יח:

ה. והזרתם את בני ישראל מטומאתם ... מיכן אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן סמוך לוסתן וכמה ... עונה

²⁹ רמב"ם שם יא וטור שם ועיין בב"ש ס"ק ה שהקשה שבס"י קעה ב מוכח שמקנין על השחוף ושחוף היינו מי שאינו מתקשה ואינו מוליד כמש"כ הטור (שם), והוא מדברי הש"ס בסוטה (כו:): דקאמר שמואל שחוף מקנין על ידו ופוסל בתרומה, וקמ"ל שמואל דביאת שחוף נחשב ביאתו ביאה בין לענין הקנאה לאסור האשה על בעלה ע"י ביאתו, ובין לענין לפוסלה מלאכול בתרומה, הרי מכל זה מבואר דגם בביאת שחוף היינו באבר מת אכתי שם ביאה על זה מדהאשה נאסרת על בעלה על ידו ונפסלת מלאכול בתרומה ע"י ביאתו דנעשית זונה על ידו וע"כ דפסולי דאורייתא היא כמו שמוכח מסוגית הש"ס בסוטה (שם), ומן התורה הוי ביאתו ביאה אלא דליכא בזה חיוב מיתה. ועיין בעצי ארזים (שם סק"ד) חולק על הבית שמואל בזה, דאע"ג שמקנין על ידו מ"מ אינה נאסרת על בעלה ע"י ביאת שחוף, ועוד האריך שם בראיות והוכחות לחיזוק דבריו אלו, ומסיק לבסוף שכן מצא הדבר מפורש בלבוש (שם) שכתב להדיא כן שעל ידי ביאת אבר מת אין האשה נאסרת על בעלה מן התורה אלא מדרבנן, וע"כ דס"ל להלבוש כסברתו דהקנאה בקפידא דבעל תליא רחמנא אף על גב דאין האשה נאסרת על בעלה ע"י, וכן הוא דעת הגאון מוהר"ר לייב בנז של הגאון המחבר שו"ת שער אפרים בקונטרס אחרון (לסי' ע"ח), דבשחוף אינה נאסרת אלא על ידי קינוי וסתירה דוקא דבקפידא דבעל תליא רחמנא. ועי"ש בפתחי תשובה (סק"ג) ובהגרע"ק (שם) שהראו מקום לעיין בקונטרס אחרון להשער אפרים (שם), ועי"ש עוד במש"כ לחלק בשם הגאון מוהר"ר יששכר בערמאן הלוי דיין המצויין דק"ק פירדא יע"א דבמי שאפשר לו לשמש באבר חי ומשמש מת אין ביאתו ביאה, משא"כ בשחוף שהוא בתולדה כן הוי ביאתו ביאה ומקנין על ידו, משא"כ במשמש מת אין מקנין על ידו יע"ש שהאריך. וכן בשי למורה סי' כ א, אמנם בשו"ת שבות יעקב (ח"א סי' צ"ד) מבואר דעתו כדעת הבית שמואל דמשמש באבר מת באשת איש האשה נאסרת על ידו מן התורה, והאריך שם לחלוק על סברת הגאון מוהר"ר לייב הנ"ל דקינוי וסתירה בקפידא דבעל תליא רחמנא אעפ"י שאין האשה נאסרת על ידו בעדים בלא קינוי וסתירה, וחולק שם גם על סברת הגאון מוהר"ר יששכר בערמאן הלוי הנ"ל שכתב לחלק בזה בין מי שאפשר לו לשמש באבר חי ומשמש באבר מת דאין ביאתו ביאה ליאסר האשה על בעלה, ובין שחוף דאי אפשר לו לשמש כלל באבר חי כי אם באבר מת דהוי ביאתו ביאה יע"ש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

אסור לו³⁰ לאדם שיבוא על אשתו סמוך לוסתה³¹, כלומר ביום בו אמורה לקבל מחזור על פי החשבון ההלכתי³², שמא תראה דם בשעת תשמיש³³, שנא' (ויקרא טו פסוק לא) וְהִזְרֹתֶם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטְּמֵאֲתָם³⁴.

וכמה, אם היה דרכה לראות ביום אסור לשמש מתחלת היום, ואם היה דרכה לראות בלילה אסור לשמש מתחלת הלילה. בין אם רגילה לראות

³⁰ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק ד הלכה יב, שו"ע ונו"כ יו"ד קפד ב
³¹ וקיי"ל דוסתות דרבנן (רמב"ם פ"ח מהל' איסורי ביאה הי"ד), ולכאורה צ"ב דבכל מקום סמכינן אחזקה מדאורייתא, והכא נמי אשה שרואה דם בקביעות בזמן מסוים אמאי לא סמכינן אחזקה לחוש שתראה בזמנה מדאו'. ובשו"ת חת"ס (סקמ"ב ד"ה מיהו) פירש משום דחזקת הוסת תלוי בבריאות הגוף ומוזנו ואכילה ושתיה וכד', והם משפיעים על הילוך הדם שבה, ואפשר שגם וסת קבוע זמן רב ישתנה לוסת שאינו קבוע.

³² כגון וסת החודש שהוא יום החודש העברי בו חלה הוסת האחרונה או עונה בינונית שהוא יום שלושים ולכמה דעות גם יום השלישים ואחד מראייתה הקודמת. ודוקא סמוך לוסת אבל בשעת וסתה ממש אסור. חו"ד חידושים שם כת, ובמלבושי טהרה סק"ג כ' וז"ל היוצא לדרך בעונת הוסת יש בזה כמה חלוקי דינים והוא דאם אשה הזאת אין דרכה לראות בשעה קבוע בעונה זאת אלא לפעמים בבוקר ולפעמים באמצע היום ולפעמים בסופו וכיוצא אז מדינא אסור לשמש בעונה הזאת, אף ביוצא לדרך ליכא מאן דפליג בהא מילתא, אך באשה שיש לה שעה קבוע לראות בכל עונת הוסת כגון שתראה תמיד בחצי היום או בשאר גווי באופן שלא תשנה בשום פעם משעה קבועה בעונה הזאת לראות אז מדינא שרי ליוצא לדרך לשמש סמוך קצת לשעה הזאת, והרוצה להחמיר גם בזה תבוא עליו ברכה אבל בשעת וסתה ממש ודאי דאסור ג"כ מדינא אפי' ביש לה שעה קבוע, ולא עוד אלא שכ"ש הוא כיון שיש לה שעה קבוע, והאשה שרגילה לראות בלילה אזי בעונה הקודמת שהיא ביום מותר ג"כ מדינא לשמש ליוצא לדרך, ואף שבעונת הלילה אין לה שעה קבוע ואין בזה אפי' חומרא להחמיר על עצמו, וה"מ אם ראייתה אינה אלא בלילה תמיד בין בימים ארוכים ובין בימים קצרים אבל אם בימים קצרים ראייתה בלילה ובימים ארוכים ראייתה ביום ג"כ יש להחמיר שלא תשמש גם בעונה הקודמת גם ביוצא לדרך וכו' עכ"ל.

³³ ובעונת הוסת עצמה אסור אפילו בליל טבילה וחופה, ובליל חופה במקום צורך גדול ובתוספת עוד קולא – ישאל שאלת חכם

³⁴ הקשו הראשונים דכיון דקיי"ל דוסתות מדרבנן, איך אפשר דהפרישה סמוך לוסת מדאורייתא, והראב"ד בספר בעלי הנפש (ריש ש' תיקון הוסתות) כתב דאח"כ דפרישה סמוך לוסת נמי מדרבנן ורק אסמכוה אקרא, וכדמוכח ברי"ף בשבועות דהביא הק' דרשה אף על גב דפסק וסתות דרבנן, וכן כתבו הר"ן (בשבועות פ"ב) והרמב"ן (הובא ברישב"א שבועות י"ח), ועיין הל' נדה לרמב"ן (פ"ה דין י') ומשמרת הבית (בית ז' דף ד' ע"ב) וברשב"א בתורת הבית (שער הוסתות) וכן נקט הש"ך (סק"ה), אבל דעת ספר התרומה והרא"ה בדרך הבית (בתוה"ב בית ז' שער ב') והתוס' ביבמות (דף סב: כהבנת שו"ת חת"ס (סי' קמ"ב) וחיד' חת"ס יו"ד (סק"ד), ועי' ב"י שהבין כן ודחה, [וע"ע שו"ת חת"ס סי' קס"ד וסי' ק"ע שלא כתב כן] דאף דוסתות גופה הוא רק מדרבנן מ"מ הפרישה שסמוך לוסת הוא מדאורייתא, [אלא דהרא"ה כ' דהיינו משעת וסתה עד סוף העונה], ובפתי"ש (סק"ג) הביא מתשובת נו"ב (מהר"ק יו"ד סי' נ"ה ג"ו ומהר"ת סק"ג) דדמי להא דאמרו בגימין (דף כח ב) דשמא מת לא חיישינן ושמא ימות חיישינן, וה"נ לשמא כבר בא הוסת לא חיישינן כיון דאית לה חזקת טהרה, ולשמא יבוא חיישינן ויש לפרוש סמוך לוסת, ואינו סתירה לחזקת טהרה שהרי עומדת לראות, וכ"כ בשו"ת חת"ס (סי' ק"ע וסי' קע"ט) ובחידושי כאן (סק"ד) בשם רבו הגאון ר' נתן אדלר זצ"ל, וכתב שהרא"ה קדם לסברת הנו"ב.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

בתחילת העונה או בסופה, בין אם קבעה וסת בג"פ או בפעם אחת. ושיעור עונה הוא לפי הניץ החמה ושקיעתה

יש שהחמירו לפרוש גם עונה שקודם עונת הוסת והיא עונת אור זרוע³⁵, ואפילו בוסת שאינו קבוע, ומי שנהג כן אין להתיר גם ע"י התרת נדרים³⁶.

וטוב להתנות בתחילת הנשואין שאינו מקבל חומרא זו כנדר.

בעונה בינונית צריך לפרוש לילה ויום.

בזמן הפרישה יש להחמיר גם בחיבוק ונישוק בדרך חומרא³⁷, ואם קיבל לנהוג כך ורואה שאינו יכול לעמוד בזה יעשה התרה, אבל היודע שעלול להכשל ע"ז בהוצאת זרע לבטלה חייב להחמיר.

ושינה עמה במטה אסור כמעיקר הדין ואף בלא תשמיש, וקירוב בעלמא כנגיעה וכד' מותר, אבל כשעושה מחמת חיבה אפשר דיש להחמיר.

ו. לא בעינו עד דידע דכיון דידע דאיטמא בעולם לא צריך אי בשרץ איטמי אי בנבלה איטמי

³⁵ ש"ך ז ביאר באור זרוע דמיירי באשה שאין וסתה בשעה קבועה ביום ולכן כל היום וסתה ואז יש לפרוש עונה קודמת, ודחק בנקה"ב דהא דבגמ' סתמו בזה משום דהיו רגילות לראות בשעה קבועה ולא הוצרכו לפרוש עונה קודמת, אולם כל הפוסקים דחו את דברי האור זרוע, ועיקר תמיהתם מהגמ' דמסקינן דרק אותה עונה אסורה, אמנם הב"י והט"ז שדחהו לא ראו את דבריו בפנים כיון שלא נדפס בימיהם, וכעת שנדפס מבואר שם שלא כתב נגד הגמ' רק הוא ענין של חומרא נוספת, ואחר שהביא הסוגיא דרק אותה עונה אסורה, כתב (סשנ"ח) וז"ל, ומורי אב"י העזרי"י אמר לי שרגילים לפרוש סמוך לוסתה כ"ד שעות, שאם רגילה לראות ביום פורש ממנה כל הלילה שלפניו, ואם רגילה לראות בלילה פורש ממנה כל הלילה והיום שלפניו, עכ"ל, הרי להדיא דהוא רק הנהגה וחומרא שקבלו על עצמם גדולי הראשונים, וכ"כ המהרש"ם (ח"ג סרנ"ח). ויש ליתן מעם הגון בזה כמשנ"ת בשבט הלוי (ח"ב ס"ע), דהרי ענין הפרישה סמוך לוסת הוא מהיסודות הגדולים של קדושת וחיי בית ישראל, והיום רוב הוסתות הן ביום, וא"כ עיקר דין הפרישה הוא ביום, וישראל קדושים הם ואין משמשים ממוותיהם ביום, וא"כ בלא"ה פורשים ביום מתשמיש המטה, וחונ' שרי לכמה שיטות, נמצא שלא יהי' ההיכר של הפרישה ברוב בתי ישראל, ולכן הנהיגו הראשונים לאסור עונה אחת קודם שיוכרו דין פרישה ביום הוסת.

³⁶ ובלייל טבילה וליל חופה וביוצא לדרך ובבא מן הדרך מותרת בעונה זו בלי התרה – אם עדיין אין לה הרגשה של סימני הגוף, ותבדוק קודם תשמיש.

³⁷ דעת הב"ח והט"ז דיש להחמיר אפי' בחונ'ג, למ"ז אסור מן הדין ולב"ח משום חומרא דהחמיר תע"ב, ודעת הש"ך במחבר דשרי, ודעת הרדב"ז (ח"א סי' קס"ג והובא בפת"ש סק"ה) דאין להחמיר אפי' בחונ'ג שאין לחדש חומרות על ישראל ודי לך מה שאסרה תורה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

גבר התבאר לעיל דף יד: שנטמא וידע³⁸ שנטמא וידע שזה קדש ושוה מקדש אבל לא ידע באי זה אב נטמא ושכח שנטמא ואחר כך נכנס למקדש או אכל קדש ונודע לו אחר שנכנס או אחר שאכל באי זה אב נטמא³⁹ הרי זה חייב קרבן אף על פי שלא ידע בתחלה באי זה אב נטמא, הואיל וידע שהוא טמא הרי היתה שם ידיעת טומאה בתחילה.

אבל אם נעלמו ממנו הלכות טומאה, כגון שנטמא בכעדשה מן השרץ וידע שהשרץ מטמא ולא ידע בשיעור ושכח שנגע בשרץ כלל ונכנס או אכל ואחר כך נודע לו [שנגע] בכעדשה מן השרץ הרי זה ספק אם חייב קרבן או פטור.

וכן מי שלא ראה המקדש מימיו ולא הבין מקומו, אם נטמא וידע שנטמא ונכנס למקדש ולא ידע בתחילה שזהו מקומו שהרי לא ראהו מעולם, ואחר כך זכר הטומאה וידע שזה מקדש, הרי זה ספק אם ידיעה שיש מקדש בעולם ידיעה, או עד שידע מקומו תחילה.

ז. הרי הוא אומר או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה עד

שיודע לך במה חטא

מי שלא נודע לו עצמו⁴⁰ של חטא שחטא, אף על פי שידע בודאי שעבר על לא תעשה שיש בו כרת, הרי זה פטור מקרבן חטאת, שנאמר (ויקרא ד פסוק כג) או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה עד שידע החטא שחטא בו.

כיצד חלב ונותר לפניו ואכל את אחד מהם ואין ידוע אי זה אכל, אשתו נדה ואחותו בבית ושגג ובא על אחת מהן ואין ידוע אי זו מהן בעל, שבת ויום

³⁸ רמב"ם שגגות פרק יא הלכה ב

³⁹ משמע מדברי רבינו ז"ל דאע"ג דידיעה בתחלה לא בעינן באיזה אב נטמא מ"מ בידיעה בסוף בעינן שידע באיזה אב נטמא וכי אמרינן בגמרא (דף י"ח) דאיפליגו ר"ע ור"א במתני' היינו בידיעה קמייתא אבל בידיעה בתרייתא מודה ר"ע דבעינן שידע באיזה אב נטמא ולזה מסיים דברי רש"י ז"ל. לח"מ, שם משום דלא גרע משאר חייבי כריתות דבעינן דידע באיזה חטא נטמא ולא פליגי כאן רק בידיעה קמייתא אבל באמת לא דמי להך דלעיל דהתם אינו יודע על מה חייב כרת איזו חטא חטא שיתחייב עליה כרת אבל כאן ידע שנטמא ונכנס למקדש או אכל קדש בטומאה מ"מ יש לדמות שפיר דהא התם ידע שפיר שנכשל בחטא עריות או בחטא מאכלות אסורות ואעפ"כ פטור.

⁴⁰ רמב"ם הלכות שגגות פרק ב הלכה ג ופרק ח הלכה ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת שבועות

הכפורים לפניו ועשה מלאכה באחד מהן ואין ידוע באי זה מהן עשה או עשה בבין השמשות שביניהן, הרי זה פטור מקרבן חטאת. ואינו מביא אשם תלוי שהרי יודע בודאי שחטא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

